

De geschiedenis van de evangelische kerken in Nederland

Verskillende wortels, één brede beweging – van de Reformatie tot vandaag

Baptisten
vanaf 1845

- Johannes Elias Feisser
- Eerste Nederlandse gemeente in Gasselternijveen
- Gelovigendoop
- Zelfstandige gemeenten
- Evangelisatie en zending

Vrije Evangelische Gemeenten (VEG)
vanaf 1856

- Jan de Liefde (Amsterdam)
- Persoonlijk geloof en bekering
- Evangelisatie en zending
- Lokale en onafhankelijke gemeenten

Vergaderingen van Gelovigen (Brethren)
vanaf ca. 1850

- Invloed van J.N. Darby
- Eenvoudige samenkomsten
- Gemeente van gelovigen
- Bijbelgezag
- Geen kerkelijke hiërarchie

Heiligingsbeweging (Brightonbeweging)
19e eeuw

- Nadruk op heiligung
- Verdiept geloofsleven
- Invloed op VEG en andere kringen
- Toewijding en heilige levenswandel

Pinksterbeweging
vanaf ca. 1906–1907

- Gerrit en Wilhelmine Polman
- Doop/vervulling met de Heilige Geest
- Geestelijke gaven en genezing
- Evangelisatie en wereldwijde zending

20e eeuw – verdere ontwikkeling en nieuwe accenten

Evangelische beweging
20e eeuw

- Hernieuwde nadruk op de Bijbel
- Persoonlijk geloof en bekering
- Evangelisatie en zending
- Ontstaan van veel onafhankelijke evangelische gemeenten

Charismatische vernieuwing
vanaf jaren 1960

- Hernieuwde aandacht voor geestelijke gaven
- Binnen en buiten bestaande kerken
- Oecumenische contacten
- 1972: Charismatische Werkgemeenschap Nederland

Heden – het evangelische landschap in Nederland

Baptistische kerken

- Gelovigendoop
- Zelfstandige gemeenten
- Evangelisatie en zending

Vrije Evangelische kerken

- Bijbel, persoonlijk geloof
- Evangelisatie en zending
- Lokale en onafhankelijke gemeenten

Vergaderingen van Gelovigen

- Eenvoudige samenkomsten
- Gemeente van gelovigen
- Geen hiërarchie
- Wereldwijde verbondenheid

Pinksterkerken

- Doop met de Heilige Geest
- Geestelijke gaven
- Genezing en profetie
- Evangelisatie en zending

Volle Evangelie gemeenten

- Nadruk op de werking van de Heilige Geest
- Geestelijke gaven
- Evangelisatie
- Vaak pinkster-verwant

Charismatische gemeenten

- Geestelijke gaven
- Binnen en buiten kerken
- Breed evangelisch
- Oecumenische samenwerking

Onafhankelijke evangelische gemeenten

- Verschillende achtergronden
- Eigen accenten en stijl
- Gemeenteopbouw en zending

Evangelisch binnen bestaande kerken

- In PKN, NGK, CGK e.d.
- Combinatie van traditie en evangelische vernieuwing

Internationale invloeden op Nederlandse evangelische gemeenten (vanaf 20e eeuw)

Vineyard
(vanaf jaren 1980)

Calvary Chapel
(vanaf jaren 1970)

Foursquare
(vanaf begin 20e eeuw)

Assemblies of God
(vanaf 1914)

Newfrontiers
(vanaf jaren 1980)

En andere internationale bewegingen

- Invloed op gemeentestichting
- Nieuwe vormen van gemeenteleven
- Nadruk op evangelisatie, discipelschap en wereldwijde zending

Reformatie 16e eeuw

- Terug naar de Bijbel
- Genade door geloof
- Hervorming van de kerk
- Invloed op latere evangelische bewegingen

Radicale Reformatie (Doopsgezinden) 16e eeuw

- Bewuste geloofsbelijdenis
- Gelovigendoop
- Vrije geloofsgemeenten
- Eenvoud en navolging van Christus

Piëtisme 17e–18e eeuw

- Persoonlijk geloof
- Bekering en heiligung
- Gebed en bijbellezing
- Invloed op opwekkingen en zending

Methodisme en opwekkingsbewegingen 18e–19e eeuw

- Bekering en heiligung
- Evangelisatie
- Zending
- Invloed op het Réveil en latere bewegingen

Het Réveil in Nederland ca. 1815–1865

- Persoonlijke geloofsbeleving
- Orthodoxie en Bijbelgezag
- Evangelisatie en zending
- Maatschappelijk engagement
- Belangrijke invloed op latere evangelische kerken

BIJBEL
GELOOF
GEBED
ZENDING
GEMEENTE